

LA VENERABLE MARE MARIA GÜELL *

per Antoni Deig i Clotet

Introducció

La ciutat de Valls pot estar ben orgullosa dels fills il·lustres que ha tingut, alguns dels quals han arribat al cim de la popularitat i del prestigi per les seves qualitats, les seves virtuts i per com han contribuït al progrés i al bé del nostre País; i també de la cultura, de l'espiritualitat i de tantes altres facetes de la vida humana. Avui em toca a mi parlar d'una altra vallenca que també, des de la seva humilitat i del seu recolliment, ha sobresortit en molts aspectes de la vida. Em refereixo a la, ja avui venerable, Mare Maria Güell, fundadora de la Congregació de les religioses Missioneres Filles del Cor de Maria, que tenen la casa mare a la ciutat de Cervera, a la Comarca de la Segarra, a la meva diòcesi de Solsona.

* Conferència pronunciada el dia 27 de gener de 2001 amb motiu de la seva incorporació a la galeria de ciutadans il·lustres de l'Ajuntament de Valls.

La mare Maria Güell va néixer aquí, a Valls, el dia 24 de juny de 1848. Fundà la seva congregació el dia 14 de setembre de 1899. I va morir el dia 14 de juny de 1921 a l'edat, doncs, de 73 anys menys 10 dies, a l'Hospital de Cervera, on va viure una llargada d'anys —podem dir gairebé tota la seva vida.

De la seva vida d'austeritat, de senzillesa, de treball i d'amor a Déu ja no cal que us en parli perquè és ben notori i coneixedor de tots els vallencs, més ara, quan la Santa Seu la va declarar Venerable el dia 6 d'abril de 1998. En el comunicat que es dona des de Roma d'aquesta proclamació de Venerable, s'hi diu: “A Roma han estat examinades les Actes del Procés informatiu. Els nombrosos testimonis adduïts, avalats per la ferma i constant fama de santedat, han estat reconeguts com a autèntica prova de l'heroïcitat amb què la Mare Güell va practicar en la seva vida totes les virtuts cristianes”. I el Papa Joan Pau II ho confirma. Això fa que siguin ben profètiques aquelles belles paraules que va dir la Venerable Mare Maria Güell, dies abans de morir: “Estic contenta d'haver consagrat la meva vida a Déu i a la caritat”.

Personalitat de la Mare Maria Güell i l'aportació a la societat que va fer en el seu temps

Aquesta última citació que he fet de les paraules que va dir dies abans de morir, són un resum de la personalitat de la Mare Güell i de la seva aportació a la societat del seu temps i, en conseqüència, dels temps que han anat transcorrent fins al dia d'avui.

La Venerable Mare Güell era d'una personalitat verament cristiana d'amor a Déu, en el seguiment de l'Evangeli de Jesús. Donada totalment a aquest amor, es pot comprendre la força que va donar-li en l'exercici de les virtuts i en les actituds d'una vida consagrada a Déu. Només cal llegir el que s'ha publicat sobre la seva vida per copsar que sense aquest amor li hauria estat gairebé impossible de suportar els maldecaps, les dificultats i les peripècies que l'anaven seguint.

Gràcies a aquesta personalitat produïda per l'esforç, pel sacrifici i per la pràctica de les virtuts, la Mare Güell va poder desenvolupar el seu amor als germans. “A la caritat —com diu ella mateixa— he dedicat la meva vida.”

A la Congregació encara hi continua avui aquell esperit cristià de finals del segle XIX i principis del XX quan Catalunya, llavors, es va veure “envaïda” i “perfumada” per un estol de fundadors i fundadores que van renovar les nostres diòcesis. En podríem citar alguns i algunes. Només vull fer constar que va també camí dels altars un bisbe de Solsona que ho fou del temps de la Mare Güell: el Venerable Fra Lluís Amigó, el qual l'any 1909 es va cuidar de portar i de demanar a Roma que la Congregació fos anomenada “de l'Immaculat Cor de Maria”.

Vull fer ara un suscint i petit incís per parlar dels bisbes de Solsona, antecessors meus, que tingueren alguna cosa a fer per la Mare Güell i que ens consta en diversos documents. La Mare Maria Güell va tenir relació amb els bisbes de Solsona del seu

Mare Maria Güell i Puig (foto cedida per la Congregació de les Missioneres Filles del Cor de Maria).

temps. És el bisbe Ramon Riu qui aprova l'any 1899 les constitucions de la nova Congregació, però després de fer-la esperar uns dos anys perquè volia que fossin més en número les religioses i no només les quatre que amb ella eren a l'Hospital. El qui després va ser cardenal de Tarragona, Monsenyor Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, en la seva estada a Solsona com a bisbe-administrador apostòlic, li va tocar aprovar les noves constitucions segons les normes del Dret Canònic recentment entrat en vigor. Ja he parlat de Fra Lluís Amigó, però vull citar aquelles paraules que li va dir un dia que la Mare Güell va anar a visitar-lo: "Mare, el vostre ramadet serà gran". I, finalment, el bisbe Valentí Comellas, que va signar un decret permetent la impressió de les constitucions i que va ser el bisbe que va veure morir durant el seu pontificat la Mare Güell el 14 de juny de 1921.

La Mare Güell, ja ho he dit abans, podem dir que va passar tota la seva vida a l'Hospital de Cervera. Allí va fundar la seva Congregació, actualment anomenada "Misioneres Filles del Cor de Maria". Per a tot això va haver de tenir una personalitat robusta i un coratge ben ferm per tirar-ho endavant dintre les dificultats, els maldecaps i els vituperis que va haver d'aguantar. L'obra que tenia entre mans era obra de Déu i per això encara avui, després de cent anys, va seguint en bé de tantes empreses que serveix.

Crec que també s'han de recalcar unes virtuts que van predominar en la vida de la Venerable Mare Güell. Em refereixo a la humilitat, a la senzillesa i al servei continu als germans. Jo hi veig aquí una semblança amb santa Teresina de l'Infant Jesús. Aquesta santa no es va moure mai del seu convent de Carmelites Descalces de Clausura. I això no fou obstacle per tal que l'Església declarés a santa Teresina Patrona de les Missions, com si hagués anat, intrèpida, a recórrer el món per a implantar-hi l'Evangeli de Jesús. La "clausura" —entre cometes— de l'Hospital de Cervera ha estat també per a la Venerable Mare Güell el lloc des d'on es va lliurar definitivament a l'amor, a tots els germans, especialment els malalts. Tant en un cas com en l'altre s'hi poden aplicar aquelles paraules del salm 125: "sortien a sembrar tot plorant, emportant-se la llavor; i tornaran cantant d'alegria, duent al coll les seves garbes". A l'Hospital de Cervera la sembradura va anar acompanyada, certament, de plors, de sofriments i de desesperances.

L'aportació a la societat que ella va fer durant la seva vida l'hem de considerar i exposar d'acord amb les circumstàncies i el tarannà del temps en què ella va viure. La història ens marca uns anys per una banda, de convulsió i de poc assentament de la societat que maldava per sortir de temps incerts i confusos, políticament, econòmicament i social. Un vaivé constant de lluites aquí a casa nostra, cosa que no s'arranjaria pas a principis del segle XX.

Aquells primers anys a l'Hospital de Cervera, abans de la fundació de la seva Congregació, foren anys d'un treball intens per atendre els malalts i els ferits de les guerres carlines. Cervera estava al mig d'aquelles batusses i escaramusses entre lliberals i carlins. I foren molts els soldats que eren portats a l'hospital per a les cures que eren necessàries. Diuen les cròniques exageradament que "tots els dies, de tots

els fronts i de mil llocs dels punts més insospitats, arribaven a Cervera caravanes de ferits i de soldats malalts que buscaven la salut i un asil en la reraguarda”.

Van ser molts els ferits que hi van fer cap. I per acabar-ho d'adobar hi va haver els contagis que es van ficar a la casa, sobretot el de la “verola negra”, que en deien. Maria Güell va ser la que es va cuidar d'una manera especial d'aquests malalts infecciosos; va ser l'àngel i la mare i servidora d'aquells desafortunats soldats.

Per altra banda, ja ho he constatat abans, hi havia al nostre país una exultant manifestació d'una religiositat popular ficada a dins de l'Església que produïa una gran multitud d'homes i de dones que duïen una vida fervorosa de pietat i d'amor a Déu. Vull que recordeu les moltes fundacions de congregacions religioses que sorgiren aleshores i que encara continuen als nostres dies. La de la Mare Güell és una d'elles.

Va ser la de la Mare Güell, doncs, una aportació extraordinària de cara a la societat del seu temps i d'una manera especial per a la ciutat de Cervera des del seu hospital. Encara més, la llavor sembrada aleshores ha continuat donant fruit, multiplicant-se en el nombre de les religioses de la seva Congregació i en els llocs nous en els quals estan fent una tasca important. I ja no solament aquí a casa nostra, sinó també a França, Itàlia, Portugal i enllà dels mars, Brasil, Perú...

El carisma de la Venerable Mare Güell va anar sempre per aquests camins. I el va saber seguir. L'objectiu principal del seu carisma és la pràctica de la caritat amb humilitat i senzillesa. Ho deia a les seves religioses: “La nostra Congregació ha de tenir per far la humilitat. Si us hi fixeu bé, veureu que tota la nostra missió és d'humilitat i ha de tenir per fonament la humilitat. La caritat, la senzillesa i la humilitat ha d'ésser el nostre patrimoni”.

L'exemple d'una vida entregada a servir els germans en els moments més difícils com són els de la malaltia, de les pestes, dels instants darrers de l'existència, tal com ho va fer la Mare Güell, són sempre una aportació valuosa que captiva i conveenç. Maria Güell, com tants d'altres, així ho ha fet i per això multitud de dones han seguit els seus camins, engrescades per l'amor a Déu i als germans.

Aportació que continuen fent actualment les religioses de la Congregació que va fundar la Mare Maria Güell

Seguint la línia marcada per la Fundadora i per les constitucions de la mateixa Congregació, les missioneres Filles del Cor de Maria han continuat el seu treball de pregària i de servei, ampliant-lo a moltes altres parts de la geografia. Ja no és solament l'Hospital de Cervera el seu camp de treball (certament encara hi continuen fent-hi bona tasca), sinó que s'han dedicat a clíniques, ensenyament, seminaris...

Per parlar del meu Seminari de Solsona, us he de dir que vam fer una festa els capellans del Bisbat en honor de les religioses Missioneres Filles del Cor de Maria

l'any 1997, quan feia 75 anys seguits del seu servei al Seminari de Solsona. Els seminaristes i seminaristes que hem passat per les seves mans i hem estat cuidats per elles en el menjar, en la neteja de la roba... —jo també hi vaig estar estudiant allí durant 10 anys, cuidat per elles, i puc donar un feaent testimoni— sabem de les seves virtuts. Aquell dia dels 75 anys la Superiora General, que va assistir a la festa, ens va dir en acabar l'acte solemne:

La Congregació s'honora d'haver nascut en aquesta diòcesi i des del seu naixement no ha variat la residència de la Cúria generalícia i per això la relació entre el Bisbat i el Govern general sempre ha estat constant. Les germanes que al llarg d'aquests llargs anys han prestat el seu servei a favor dels seminaristes, sempre han tingut molt present aquest servei eclesial tenint com a "far, la fe que il·lumina totes les obres que es fan", en paraules de la Mare Fundadora, la Mare Maria Güell.

Una de les altres tasques a les quals s'han dedicat, i que ara amb prou feines poden fer, és la vetlla de malalts per la nit a la mateixa casa del malalt. S'ha anat perdent aquesta missió perquè, gràcies a Déu, la societat té ja altres maneres i altres llocs on cuidar els malalts. Aquelles suplències que l'Església va haver de fer per mitjà sobretot de les germanes religioses, avui dia ja no són necessàries.

Vull ressaltar també la dificultat amb què es va trobar la Mare Güell per posar en pràctica la idea que va tenir, al principi, de servir no solament els malalts de l'Hospital de Cervera, sinó d'anar a les cases de la ciutat a cuidar per la nit tantes persones malaltes que ho necessitaven. La junta de l'Hospital s'hi va oposar donant per raó que no hi havia prou religioses per fer aquesta feina, ja que no podien pas anar a vetllar per la nit si havien treballat d'un cap a l'altre del dia a l'hospital. Després van fer aquesta feina en moltes ciutats. Jo recordo encara la casa que tenien al carrer Llobera de Solsona, on vivien en grup de religioses, els deien "les vetlladores" perquè anaven a les cases particulars a cuidar els malalts de nit.

Si enumerem els altres serveis que porten a terme les germanes missioneres Filles del Cor de Maria veureu que, malgrat el descens de vocacions, malden per arribar tant com poden al servei que els va confiar la seva fundadora. Hospitals, col·legis, seminaris, residències d'ancians, etc. A la meua diòcesi de Solsona hi tenien establertes vuit comunitats que cuidaven diverses atencions: a Cervera, el Sant Hospital i el Noviciat; a Solsona, el Seminari i la vetlla de malalts; a Bagà, un asil; a Viladomiu Nou, vetlla de malalts i escola; a Sant Llorenç de Morunys, Vetlla i escola; a la Colònia Guixaró, guarderia de nens.

Hi eren, hi són i hi seran. És clar que depèn molt de les vocacions. Ara no tenen tantes cases com en anys anteriors, però sé que estan esperant nous temps en els quals poder servir tal com han fet fins avui. Si ja han traspassat fronteres i oceans, la vocació missionera de la Congregació amb una decisió universal per fer bé als més necessitats, els donarà ànims i impulsos per portar endavant aquesta obra tan evangèlica que es va proposar la Mare Maria Güell.

L'obra de la Venerable Mare Maria Güell continua i continuarà. No mancaran mai aquelles ànimes decidides per portar endavant la missió que van duent a terme, sempre amb aquella abnegació, aquella humilitat i aquell servei que els han inculcat les constitucions de la seva Congregació i l'exemple de la Mare Fundadora.

Acabo manifestant el meu goig per haver pogut presentar-vos aquestes breus notes sobre l'aportació de la Venerable Mare Maria Güell i de la seva congregació a la nostra societat des de fa ja més de cent anys.

Jo, fins ara el darrer bisbe de la Diòcesi de Solsona, he pogut assistir a les festes del compliment dels cent anys de la fundació de la Congregació. Ho vam fer el dia 14 de setembre de 1999. A Cervera vam celebrar la festa a la Casa general. Ho explica així la crònica del *Butlletí del Bisbat*:

El nostre bisbe Antoni va presidir i predicà l'homilia en l'Eucaristia d'acció de gràcies, que fou concelebrada per una trentena de preveres, seculars i religiosos. El temple estava reple de fidels que participaren en l'Eucaristia i que abans havien aplaudit també un concert que donà la Coral Lacetània. Si la celebració havia estat precedida amb l'aperitiu de dues interessants conferències sobre la vida de la congregació, fou culminada amb un suculent pisolabis ofert a tots els assistents. En tota la jornada, al costat de la joia de la vida centenària de la fundació, hi planava també la preocupació per la crisi actual de les vocacions. Que el senyor ens deixi entendre els seus camins a l'hora d'iniciar els primers passos d'un nou centenari.

PARAULES D'AGRAÏMENT DE LA CONGREGACIÓ

Mare General Encarnació Martínez

Il·lustríssim Sr. Jordi Castells, alcalde de Valls; excel·lentíssim i reverendíssim Sr. Antoni Deig, bisbe de Solsona; senyors regidors; familiars de la Mare Güell; i ciutadans de Valls.

Fa prop de 129 anys una jove val·lenca sortia de la seva ciutat per anar cap a Cervera amb la voluntat de servir a les persones necessitades. Així, Maria Güell entrava a la comunitat de religioses que assistia l'Hospital de Cervera i que s'inspirava en la comunitat que estava al servei de l'Hospital de Valls. Marxava de Valls portant la seva ciutat al cor i estem convençudes que durant tota la seva vida la portà a dins seu. Anys més tard, la vida i la ferma voluntat de servei a les persones necessitades la duria a fundar una congregació religiosa que posaria sota l'advocació del Cor de Maria, segurament inspirada en la gran veneració que els vallencs sentiü cap a la Mare de Déu de la Candela. Aquesta congregació religiosa, les Missioneres Filles del Cor de Maria, avui està estesa per tota Catalunya, l'Estat espanyol i alguns països d'Europa i Sud-amèrica.

Volem agrair a la ciutat de Valls que reconegui la venerable Maria Güell i Puig com a ciutadana il·lustre de Valls, perquè així es reconeix el treball silenciós d'una val·lenca que dugué a terme durant cinquanta anys de religiosa i que inspirà el treball de moltes altres persones a través del seu missatge, que podríem resumir en una frase seva: "el cor per pensar en Déu i estimar-lo, les mans per al treball". Aquest missatge emès fa més de cent anys és encara perfectament vigent, i és el missatge que les religioses de la congregació portem a la pràctica.

Volem agrair al senyor alcalde de Valls les paraules que sempre ens ha adreçat i les deferències que ha tingut cap a la nostra casa a Valls. També hem d'agrair al senyor Francesc Moreno que, molt amablement i amb paraules molt encertades, ha instruït l'expedient que avui es culmina. Gràcies al Sr. Bisbe per les afectuoses paraules que ens ha adreçat. També volem agrair a la senyora M. Teresa Sanromà l'esforç i la creativitat que ha dedicat al retrat de la nostra fundadora. També volem agrair molt sincerament el suport que hem rebut de moltes institucions i persones.

Les Missioneres Filles del Cor de Maria continuarem posant en pràctica els mandats de la nostra fundadora, serà una forma més d'agraïment; però això sí, a Valls, a Cervera, a Madrid, al Perú, al Brasil o allà on hi hagi una religiosa de la congregació, hi haurà Valls al seu cor.

Moltes gràcies.